GRENFELL: COFIO, MYFYRIO, MYNNU CYFIAWNDER

Sut gallwch chi weithredu

Collwyd 72 o fywydau. Effeithiwyd ar filoedd eraill ledled y wlad. A gallai ddigwydd eto. Brwydr ar gyfer y 72 o bobl a fu farw yn Grenfell yw hon. Ar gyfer pob preswylydd sy'n byw mewn cartref anniogel, pob person sy'n cael eu hanwybyddu pan fyddan nhw'n codi llais, a phob teulu galarus sy'n dal i aros am gyfiawnder.

Y FFILM

Lladdodd y tân ar 14 Mehefin 2017 yn Nhŵr Grenfell 72 o bobl a gadael goroeswyr a galarwyr yn brwydro am gyfiawnder byth ers hynny.

Mae'r artist a'r gwneuthurwr ffilm Steve McQueen wedi creu gwaith celf mewn ymateb i'r tân. Mae'r ffilm yn destament i'r 72 o bobl a fu farw, yn neges noeth sy'n atgoffa am drasiedi ataliadwy, ac yn alwad i weithredu.

Mae'r ffilm yma'n cyfleu'r creithiau corfforol ac emosiynol a adawyd gan y drychineb.

Ond nid rhywbeth o'r gorffennol yw Grenfell – mae'n ymwneud â'r presennol a'r dyfodol.

I gael rhagor o wybodaeth am y ffilm, ewch i https://grenfell.film/

BETH DDIGWYDDODD

Ychydig cyn 01:00 ar 14 Mehefin, dechreuodd tân yng nghegin fflat ar bedwerydd llawr y bloc tŵr 24 llawr yng Ngogledd Kensington, Gorllewin Llundain.

Ymhen munudau, roedd y tân wedi rhuthro i fyny ochr allanol yr adeilad ac wedi lledu dros y pedair ochr. Erbyn 03:00, roedd y rhan fwyaf o'r lloriau uchaf yn wenfflam. Bu saith deg a dau o bobl farw.

Ond nid damwain oedd hyn. Roedd y methiannau a arweiniodd at y noson honno yn gyfres o sawl twyll crefftus, cuddiedig a hirfaith a gafodd eu gadael i waethygu am flynyddoedd.

Rhybuddiodd trigolion am y risgiau, ond anwybyddwyd eu lleisiau. Defnyddiwyd cladin fflamadwy a deunyddiau adeiladu peryglus, gan wybod y peryglon. Methodd polisïau gwacáu'r adeilad yn drychinebus.

Nid hanes un adeilad neu un gymuned yw Grenfell — mae'n ymwneud â system sy'n rhoi elw o flaen pobl. System a adeiladwyd gan y llywodraeth sy'n methu ag amddiffyn ei phobl fwyaf bregus.

Jeremy Selwyn

NID DIM OND HANES YW GRENFELL – MAE'N DIGWYDD NAWR

Mae Miloedd o Bobl yn Dal i Fyw mewn Cartrefi Anniogel
Mae dros 10,000 o adeiladau yng ngwledydd Prydain yn dal i fod wedi'u gorchuddio mewn cladin peryglus, ac mae tenantiaid tai cymdeithasol yn talu'r pris am y gwaith adfer.

Mae preswylwyr Tai Cymdeithasol yn dal i gael eu trin ag esgeulustod a dirmyg.

Nid yw'r llywodraeth wedi gweithredu holl argymhellion Ymchwiliad Cam 1 Grenfell.
Mae Cynlluniau Personol Gadael mewn Argyfwng (PEEPs) – fyddai'n achubiaeth i drigolion anabl – wedi cael eu gwanhau gan y llywodraeth newydd.

Does neb wedi'u dal i gyfrif yn droseddol.

YMCHWILIAD CYHOEDDUS TŴR GRENFELL

Cafodd Ymchwiliad Tŵr Grenfell ei orchymyn gan y Prif Weinidog Theresa May y diwrnod wedi'r tân "er mwyn sefydlu ffeithiau ynghylch yr hyn ddigwyddodd i gymryd y camau angenrheidiol i atal trasiedi debyg rhag digwydd eto".

Mae'r Ymchwiliad wedi'i rannu'n ddau gam: Cam 1, a oedd yn mynd i'r afael â'r digwyddiadau ar noson y tân, a Cham 2, a oedd yn ymchwilio i'r gyfres o ddigwyddiadau cyn y tân a'r canlyniadau.

Cyhoeddodd yr Ymchwiliad ei ail adroddiad, a'r un terfynol, ar 4 Medi 2024. Mae adroddiad yr ymchwiliad cyhoeddus chwe blynedd, sy'n 1,700 o dudalennau, **"yn nodi sut mae cadwyn o fethiannau ar draws y llywodraeth a'r sector preifat wedi arwain at wneud Tŵr Grenfell yn beryg bywyd".**

Yn yr adroddiad hwn, canfu'r Barnwr Syr Martin Moore-Bick fod **"modd osgoi pob un farwolaeth".**

Bod Kingspan yn gwybod bod ei inswleiddio'n gweithredu fel **"tân cynddeiriog"** ond fe'i gwerthodd beth bynnag.

Bod Rydon wedi dewis **elw dros ddiogelwch tân.** Bod EXOVA yn gwybod bod y gwaith adnewyddu, yn eu geiriau nhw, yn gwneud y **"cyflwr ofnadwy yn waeth".**

Bod Cyngor Kensington a Chelsea wedi **gwrthod buddsoddi yn Nhŵr Grenfell am dros 30 mlynedd.**

A phan wnaethon nhw, eu bod wedi'i **orchuddio mewn cladin fflamadwy rhad.**

Bod y sefydliad rheoli tenantiaid wedi anwybyddu pryderon y trigolion ynghylch diogelwch tân, gan ddweud **"gadewch i ni obeithio y bydd ein lwc yn parhau ac na fydd tân".**

Bod staff Celotex wedi cael eu gorfodi i **"ddweud celwydd er budd masnachol"** ac wedi disgrifio'r cwmni fel **"twyll ar y farchnad".**

Nad oedd cynlluniau gwacáu adeilad ar gyfer trigolion â phroblemau symudedd. **Roedd 15 o'r 72 dioddefwr a fu farw yn anabl.**

Bod gweithwyr Kingspan wedi cyfaddef mai **"dim ond dweud celwyddau rydyn ni'n ei wneud yma".**

Bod Arconic wedi gwerthu cladin roedden nhw'n gwybod a oedd yn llosgi **ddeg gwaith** yn fwy ffyrnig na chladin arall, ond wedi cuddio hynny.

Ac yn 2007, bod un o'r rheolwyr wedi **rhagfynegi tân a fyddai'n lladd "60 neu 70 o bobl".**

**Yr holl dystiolaeth yma. Dim datrysiad.
Dim gweithredu. Dim cyfiawnder.**

EIN HYMGYRCHOEDD

Atebolrwydd Troseddol
Mae'n rhaid erlyn y rhai sy'n gyfrifol am Grenfell.

Gweithredu Argymhellion Ymchwiliad Grenfell Cam 1 a Cham 2 yn llawn
Dim mwy o oedi. Dim mwy o esgusodion.

Cartrefi Diogel i Bawb
Rhaid i'r llywodraeth adfer pob adeilad peryglus.
Rhaid diwygio'r system tai cymdeithasol i sicrhau bod trigolion yn cael eu trin ag urddas a pharch.

Rhaid i'r Llywodraeth wahardd cwmnïau sy'n destun ymchwiliad troseddol o gontractau cyhoeddus
Ni all Kingspan, Arconic, Rydon na Celotex elwa ar gynlluniau newydd y llywodraeth i adeiladu mwy o dai. Rhaid eu gwahardd rhag pob contract cyhoeddus.

Darllen pellach
Show Me The Bodies, gan Peter Apps
Podlediad BBC Radio 4, Grenfell: Building a disaster

Mecanwaith Goruchwylio Cenedlaethol
Rhaid i'r Llywodraeth fabwysiadu corff annibynnol newydd i fonitro argymhellion sy'n deillio o farwolaethau sy'n ymwneud â'r wladwriaeth, atal trasiedïau yn y dyfodol, a dwyn y rhai sydd mewn grym i gyfrif.

Deddf Hillsborough
Rhaid i'r llywodraeth basio Deddf Hillsborough yn ei chyfanrwydd i droseddoli dweud celwyddau wrth y cyhoedd ym Mhrydain, a chefnogi'r rhai sy'n ymladd dros y gwir.

BETH ALLWCH CHI EI WNEUD?

Ysgrifennu at eich Aelod Seneddol. Dywedwch wrthyn nhw am gefnogi gweithredu argymhellion Ymchwiliad Grenfell yn llawn ac am ein hymgyrchoedd eraill.

Rhannu'r straeon. Siaradwch â'ch teulu, eich ffrindiau a'ch cymuned am yr hyn ddigwyddodd. Heriwch gamwybodaeth – nid damwain oedd hyn.

**Ymunwch â'r Mudiad
a sganiwch y Cod QR er mwyn:**
Cofrestru ar gyfer Gorymdaith Fud ar **14/06/25**
Cael diweddariadau am ein hymgyrchoedd.

GRENFELL UNITED